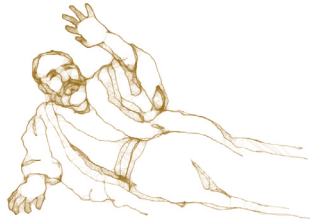

Pál származása és elhívása

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Apostolok cselekedetei 9:1-22; 26:18;
1Korinthus 15:10; Galata 2:1-17; Filippi 3:6

„De az Úr azt mondta neki: Menj el, mert ő nekem választott eszközöm, hogy hordozza az én nevemet a pogányok, a királyok és Izrael fiai előtt. Mert én megmutatom neki, mennyit kell az én nevemért szenvednie” (ApCsel 9:15-16, ÚRK).

Az Újszövetség egyik központi alakja volt a Tárzusból származó Pál, eredeti nevén Saul. Az őskeresztény egyházban betöltött szerepe Mózeséhez hasonlítható Izrael népe között. Csak míg Mózes kivezette Isten népét a pogányok közül, hogy az Úrnak szolgáljanak, Pál a pogányoknak vitte el Isten Igéjét, hogy ők is Isten akarata szerint éljenek.

Pálról többet tudunk, mint bármelyik más I. századi keresztényről. Az elmúlt két évezred során különösen a komoly hozzájárulása miatt vált emlékeztessé, ahogyan a lendületes keresztény missziót támogatta. Misszióútjai és a Földközi-tenger környezetében élő népek között folytatott tevékenységei a következő generációk számára a keresztény misszió példáivá váltak.

Pálnak tulajdonítható, hogy az abszolút bibliai értékeket kiemelte a zsidó kultúrából, amelyben a polgári, rituális és erkölcsi törvények egészen befeleltek az élet szövédékeibe, míg már alig volt némi különbség a zsidó szokások és aközött, amit a népeknek szóló örök isteni üzenetnek vélték.

Ezen a héten elkezdünk foglalkozni Pállal, aki Jézus után az Újszövetség legjelentősebb személyisége volt.

A TÁRZUSI SAUL

Saul Tárzusban, a Szíriát Ázsai nyugati részével összekötő kereskedelmi út egyik fontos városában született (ApCsel 22:3). Tárzus az ipar, valamint a különböző kultúrák központja volt, és egy rövid ideig ott élt Ciceró is, Róma leghíresebb szónoka, szenátora. Saul szülei Benjámín törzsből való, diaszpórában (nem Izrael földjén) élő zsidók voltak. Születésekor kapta a Saul nevet (héberül *Sá'ul*, a jelentése: „akit Istentől kértek”). A pogányok közötti missziómunkája kezdetétől (ApCsel 13:9) lett Pál (a latin *Paulus* egy előkelő római család neve). Mivel farizeus volt, valószínűleg lehetett felesége, noha semmit nem tudunk róla. Tulajdonképpen nem sokat mondhatunk a családjáról, csak a hűgáról és az unokaöccséről találunk említést (ApCsel 23:16). Az apostol római polgár is volt (ApCsel 22:25-28). Saul tizenkét éves koráig valószínűleg a tárzusi zsinagóga iskolájába járt, majd pedig Jeruzsálemben a híres rabbinál, Gamálielnél tanult rabbinak (ApCsel 22:3). A legtöbb zsidó férfihoz hasonlóan elsajátított egy mesterséget is – az ő esetében ez a sátorkészítés volt (ApCsel 18:3). Amint már szót ejtettünk róla, Pál farizeus volt (Fil 3:5). A szó jelentése: *elkülönült*. Csoportjukat arról ismerték, hogy Isten minden törvényét (a Mózes könyveiben foglaltakat éppúgy, mint az írástudók nemzedékei által, szóban továbbadott szabályokat) az egész zsidóság számára kötelező érvényűnek tartották. Szigorú patriotizmusuk és a zsidó törvények aprólékos követése miatt honfitársaik szemében képmutatónak és bírálgatónak tűnhettek. Pál nem rejtette véka alá, hogy az édesapjával együtt ő maga is farizeus volt (ApCsel 23:6). Az apostol farizeusi múltja fontos elemét képezte a zsidók és a pogányok között végzett sikeres missziójának. Felkészítette az őskeresztények számára akkor elérhető Szentírás, az Ószövetség részletes ismeretével. Neveltetése révén megismerhette azokat a kiegészítéseket, bővítéseket, amelyeket az írástudók fűztek az ószövetségi törvényekhez. Éppen ezért ő volt a legalkalmasabb apostol arra, hogy különbséget tegyen egyrészt az időtálló, szentírási alapú, isteni abszolút törvények, másrészt pedig a későbbi zsidó kulturális adalékok között, amelyek nem voltak kötelező érvényűek, így Jézus pogány háttérű követői figyelmen kívül hagyhatták azokat. Amint tudjuk, ez a kérdés különösen fontossá vált az őskeresztény egyház életében. Egyébként egészen a mai napig fontos kérdés, hogy mi a kultúra szerepe az egyház életében.

Keresztény hitpontjaink közül melyik tűnik a leginkább ellentétesnek környezetünk kulturális viszonyaival? Hogyan lehet megbirkózni e különbségekkel anélkül, hogy ne engedjünk hitünknek azokból a részeiből, amelyekből nem lenne szabad?

PÁL, AZ EMBER

A környező családi, kulturális vagy oktatási viszonyokra az egyéni tulajdonságok bizonyulnak jellemző emberi válasznak. A jellem azoknak a tulajdonságoknak, értékeknek és képességeknek a kombinációja, amelyek meghatározzák, hogy milyen is az adott ember.

Mit árulnak el ApCsel 9:1, 1Kor 15:9-10, 2Kor 11:23-33, Gal 1:14, Fil 3:6, 8 és 1Tim 1:16 versei Pál jelleméről és személyiségéről?

Kétségtelen, hogy Pálban igen erős volt a meggyőződés és a buzgalom. Újjászületése előtt teljes hévvel üldözte az őskeresztény egyházat. Támogatta István megkövezését (ApCsel 7:58), börtönbe vetett keresztény nőket is éppúgy, mint férfiakat (ApCsel 8:3), halálos fenyegetést jelentett a tanítványok számára (ApCsel 9:1), és keresztények elleni rajtaütéseket szervezett még idegen országokban is (ApCsel 9:2; Gal 1:13).

Ugyanakkor azonban azt is látni, hogyan kamatoztatta lelkesedését és heveségét a jó ügy érdekében az elképesztően nehéz körülmények és megpróbáltatások ellenére is, miután az életét az evangélium hirdetésére adta. Csak az lehetett képes mindeerre, aki fenntartás nélkül arra szentelte magát, amiben hitt. Krisztusért mindent elveszített, ám ezeket csak „szemétnek” ítélte – ez a görögben abból a szóból származik, ami azt jelenti, hogy: *hasznavehetetlen, mint a szemét*. Pál tisztában volt vele, hogy mi a fontos az életben és mi nem.

Pál emellett szerény ember is volt. Önmagát méltatlannak tartotta a nemes hivatásra, részben nyilván azért, mert korábban üldözte a keresztényeket. Hirdette, hogy Krisztus igazsága az egyetlen reményünk az üdvösségre, így tudhatta, mennyire bűnös is valójában a szent Isten előtt. Ez a felismerés pedig valóban alázatossá és hálássá tette. Maradéktalanul átadta magát az Úrnak.

„Isten dicsőségének egyetlen sugara, Krisztus tisztaságának egyetlen visszfénye lelkünkön áthatolva kimutat minden szennyes foltot, és feltárja az emberi jellem fogyatékoságait és elfajulásait. Feltűnteti a mi emberi hibáinkat és gyengeségünket, szentségtelen kívánságainkat és vágyainkat, szívünk hűtlenségét és ajkunk tisztátalanságát” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, 22-23. o.).

Egyikünk sem mentes a büszkeségtől. Hogyan gyógyíthat ki ebből a bűnből az, ha a figyelmünket a keresztre és annak jelentőségére összpontosítjuk?

SAULBÓL PÁL LETT

Olvassuk el ApCsel 9:1-22 szakaszában Pál megtérésének történetét! Hogyan kapcsolódott ez a tapasztalat az apostol missziós elhívásához (lásd még ApCsel 26:16-18)?

Kezdetől fogva világos volt, hogy az Úr zsidók és pogányok elérésére is fel akarta használni Pált. A missziós és teológiai felkészülése során nem volt még egy olyan fontos esemény, mint ami megtéréséhez fogható lett volna. Gyakran beszélt is erről a bizonyágtételeiben.

„De kelj fel, és állj lábaidra: mert azért jelentem meg néked, hogy téged szolgálóvá és bizonyossággá rendeljelek úgy azokban, amiket láttál, mint azokban, amikre nézve meg fogok néked jelenni” (ApCsel 26:16). Pál nem taníthatott és prédikálhatott olyasmiről, amit nem látott. A saját tapasztalatáról prédikált és tanított, arról, ahogy megismerte az Urat, mindvégig összhangban Isten Igéjével (lásd Róm 1:1-2).

Milyen eredménnyel járt Pál munkája (ApCsel 26:18)?

A hiteles missziómunka öt eredményét láthatjuk itt:

1. Megnyitja az emberek szemét. Istent és Jézust valóságosnak, tevékenynek mutatja be, mint aki vonzó és jelen van.
2. Sötétségből világosságra, tudatlanságból az evangélium lényegének megismerésére vezet (lásd Lk 1:78-79).
3. Sátán hatalmából Istenhez fordít.
4. Az ember bűnbocsánatot nyer. A bűn problémájának van megoldása. Ez a kereszténység élő, gyógyító üzenetének a lényege.
5. Helyet kap a megszenteltek között. Ez Isten egyházában való tagságot jelent, nemzetiségtől, nemtől, állampolgárságtól függetlenül.

Mit felelnénk, ha valaki megkérdezné: „Milyen tapasztalatod van Jézussal? Mit tudsz mondani róla?”

PÁL A MISSZIÓTERÜLETEN

„...így hirdethettem Jeruzsálemtől kedve mindenfelé egészen Illíriáig Krisztus evangéliumát” (Róm 15:19, RÚF). Mi az a meghatározó eleme minden missziómunkának, amit ebben a versben megtalálhatunk (lásd még 1Kor 1:23; 2:2; Gal 6:14; Fil 1:15-18)?

Pál missziós fáradozásairól az mindenképpen elmondható, hogy bárhová is ment, az általa hirdetett üzenet központjában Krisztus és a kereszt eseményei álltak. Így hűséges volt a Krisztustól kapott elhíváshoz, hogy Jézusról prédikáljon. A mai misszió üzenete is nyilvánvalóan ez: bármi másról prédikálunk és tanítunk is (és hetednapi adventistaként annyi mindent kaptunk, amit be kell mutatnunk a világnak), elengedhetetlen, hogy minden missziós tevékenységünknek a homlokterében és középpontjában Krisztus és a kereszt álljon.

Pál nem úgy beszélt Jézusról, mint valami objektív igazságról, majd pedig boldogan ment tovább a maga útján. Munkájának lényeges része volt, hogy ahol csak lehetett, területről területre járva keresztény közösségeket alakítson ki. A szó legigazabb értelmében „gyülekezetalapító” volt.

Missziós tevékenységének volt még egy másik eleme is.

Olvassuk el Kol 1:28 versét! Hogy hangzik, amit itt mond Pál? Evangelizálásra vagy tanítvánnyá tételre utal?

Pál több leveléről elmondhatjuk, hogy egyértelműen nem evangelizációs jellegűek, legalábbis nem úgy, ahogy ezt a kifejezést használni szoktuk. Vagyis nem azokat szólítja meg bennük, akik még nem részei a hívők közösségének. Ellenkezőleg! A levelek többsége már megalapozott gyülekezeti közösségeknek szól. Vagyis Pál missziós tevékenységének részét képezte a lelkipásztori gondoskodás, a nevelés, a gyülekezetek erősítése is.

Munkálkodásának legalább három központi elemét figyelhetjük meg: hirdette Jézust, gyülekezeteket alapított és a meglévő gyülekezeteket erősítette.

Idézzük fel azt az alkalmat, amikor utoljára tettünk bizonyosságot valakinek! Mennyire kapott központi helyet a szavainkban Jézus? Mit tehetünk azért, hogy valóban mindig Jézus álljon az üzenetünk középpontjában?

MISSZIÓ ELTÉRŐ KULTÚRÁK KÖZÖTT

A „multikulturális” (kulturálisan sokszínű) egy tipikusan mai szó, ami az oxfordi angol szótár szerint először az 1960-as években jelent meg nyomtatásban. Az ókorban az embereket többnyire csupán két csoportba sorolták: mi és ők, a mi törzsünk tagjai és nem a mi törzsünkéből valók. A görögök mindenki mást „barbároknak” tekintettek, a zsidók pedig a többi nép tagjait „pogányoknak” mondták.

Amint már eddig is láttuk, a pogányok között végzett misszió sikere arra kényszerítette a fiatal egyházat, hogy foglalkozni kezdjenek a zsidókat és a pogányokat elválasztó fallal. A kérdés lényege: lehetnek-e kereszténnyé úgy a pogányok, hogy előbb ne vegyék fel a zsidó hitet?

Olvassuk el Gal 2:1-17 szakaszát! Mi történt itt? Hogyan érzékelteti ez a beszámoló is, hogy milyen kihívásokkal néztek szembe az apostolok a különböző kultúrák találkozása miatt?

„Midőn később Péter Antiókhiait meglátogatta, a pogányok iránt tanúsított körültekintő magatartásával sokak bizalmát megnyerte. Egy ideig a mennyből kapott világosság szellemében munkálkodott, legyőzte természetes előítéletét s a megtért pogányokkal egy asztalhoz ült. De amikor bizonyos zsidók érkeztek Jeruzsálemből, akik a ceremóniális törvényekért buzgólkodtak, meggondolatlanul megváltoztatta magatartását a pogányok közül megtértekkel szemben... A gyengeségnek ez a megnyilvánulása a vezetőkként tisztelt és szeretett férfiak részéről fájdalmasan hatott a hívőkké lett pogányokra. A gyülekezetet szakadás fenyegette” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 131. o.).

Pál emiatt fellépett Péterrel szemben, és határozottan kiállt amellett, amit ma „multikulturális” gyülekezetnek nevezhetnénk. A pogányokból megtérteknek *nem* kell zsidóvá válni ahhoz, hogy keresztények lehessenek. Pál múltja összetett volt: egykor buzgó farizeus, Gamálieel rabbi tanítványa, római polgár volt, fundamentalista, harcos hazafi, aki a keresztényeket üldözte, majd megtért és Jézus Krisztus apostola lett. Mindez együttvéve képessé tette arra, hogy meg tudja különböztetni az örök, változhatatlan, isteni abszolút értékeket az ideig-óráig való kulturális és vallási hordozóeszközeiktől.

Hogyan tudunk különbséget tenni hitünk lényeges részei és azok között a dolgok között, amelyek csupán kulturális, társadalmi köreinkben elfogadottak, vagy amelyeket csak mi magunk részesítünk előnyben?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Mindeneknek mindenné lettem, hogy minden módon megtartsak némelyeket. Ezt pedig az evangéliumért művelem, hogy résztárs legyek abban” (1Kor 9:22-23).

Olvassuk el 1Kor 9:19-23 szakaszát! A missziológia tudománya ma a „kontextualizálás” kifejezést használja Pálnak az ebben a szakaszban leírt missziós módszereire. A kontextualizálás a következőképpen határozható meg: „arra való törekvés, hogy szóval és tettekkel képviseljük az evangéliumot és megalapozzuk az egyházat, mégpedig a helyi kulturális viszonyok között elfogadható módon. Úgy bemutatni a kereszténységet, mint ami választ ad az emberek legmélyebb szükségleteire, áthatja világnézetüket és lehetőséget nyújt számukra Krisztus követésére, miközben megmaradnak a saját kultúrájukban” (Darrell L. Whiteman: *Contextualization: The Theory, the Gap, the Challenge*. International Bulletin of Missionary Research. 21. köt. 1997. január. 2. o.).

„A zsidó-keresztények a templom látókörében élve hajlottak arra, hogy visszatérjenek a zsidóknak mint nemzetnek különleges kiváltságaihoz. Amikor látták, hogy a keresztény egyház eltér a szertartásoktól és a zsidó hagyományoktól, és ráeszméltek arra, hogy a zsidó szokásoknak tulajdonított szentség az új hit fényében nemsokára elvész, nőtt a felháborodás Pállal, mint olyasvalakivel szemben, aki nagymértékben oka e változásnak. Még a tanítványok sem voltak mind hajlandók a gyűlés határozatát készségesen elfogadni. Egyesek a szertartás törvényeiért buzgólkodtak és rosszállóan tekintettek Pálra, mert úgy gondolták, hogy a zsidó törvények kötelezettségei iránti elvei lazák” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 130-131. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Milyen tanulságot találunk 1Kor 9:20 versében, ami segít megérteni és a környezet összefüggésébe helyezni a missziómunkánkat vagy egyéni bizonyágtevésünket?
2. Pál múltja bűnös, sőt szégyenteljes volt, Isten mégis megbocsátott neki, és hatalmas módon fel tudta használni. Hogyan tanulhatunk meg megbocsátani magunknak, igényelve Krisztus igazságát és kérve, hogy használjon fel bennünket is az Úr?

TÓTOK CSILLA: HOZZÁD KIÁLTOK

A porból kiáltok hozzád, Uram:
Adj erőt, hogy talpra álljak, s veled folytassam
Az utam!

Mert próbáltam egyedül járni, de hamar elbuktam,
Gyakran voltam szomorú és boldogtalan.

Összeroskadtam a próbák terhe alatt,
És nem láttam célt, reményt, mely utat mutat.

Elfáradtam küzdeni a Gonosszal,
És a magam eszére támaszkodtam.

Úgy gondoltam elég bölcs vagyok és bátor,
És így megtalálom a saját boldogságom.

De mindez csak hiú ábránd volt és délibáb,
Melyet kergetve rám szakadt a sötét, bűnös világ.

Porba hulltam, mint Saul,
De Istenem a Te kezed,
Bűneim ellenére is utánam nyúlt.

Azt kérdeztem magamtól;
Feladjam vagy folytassam?
S vajon lesz-e még örömteli életutam?

Ekkor felemeltél és kihúztál a sárból
És most szívemben újra Szentlelked világol.

Most már bátran követlek, bárhová hívsz,
Mert Te vagy az Út, s az Atyához a Híd.